ROLUL REVISTELOR PENTRU COPII ÎN FORMAREA ȘI DEZVOLTAREA TINEREI GENERAȚII

Mariana TOACĂ,
doctor, conf. universitar,
Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice,
Universitatea de Stat din Moldova
ORCID: 0000-0001-9925-2774

Rezumat. *Revistele sunt unele din cele cele mai vechi media de comunicare. Fiind în epoca digitalizării, revistele continuă să-şi păstreze însemnătatea în sistemul contemporan al mijloacelor de informare în masă. Dincolo de conținut, ele, prin felul lor de a fi, rămân maniabile, sunt mai comod de lecturat. Revistele pentru copii și adolescenți joacă un rol esențial în formarea tinerei generații. Conceptul publicațiilor pentru copii și adolescenți are un șir de beneficii: stimularea lecturii și dezvoltarea vocabularului; îmbunătățirea competențelor lingvistice și formarea unui obicei de lectură; dezvoltarea gândirii critice și a creativității. Transmiterea valorilor și a cunoștințelor dezvoltă empatia și responsabilitatea socială; descoperă lumea înconjurătoare; revista este o alternativă sănătoasă la consumul de dispozitive digitale. Conținutul revistelor pentru copii și adolescenți din țara noastră contribuie la dezvoltarea armonioasă a tinerelor generații, însă acest conținut trebuie adaptat în permanență și la necesitățile și obiceiurile tinerelor generații de copii.*
Cuvinte-cheie: *revistă, tematică pentru copii, dezvoltare cognitivă, adolescenți.*

Summary. *Magazines are some of the oldest communication media. Being in the era of digitalization, magazines continue to retain their importance in the contemporary system of mass media, beyond the content, they remain manageable, are more comfortable to read. Magazines for children and teenagers play an essential role in shaping the younger generation. The concept of publications for children and adolescents has a number of benefits: stimulating reading and developing vocabulary; improving language skills and forming a reading habit; developing critical thinking and creativity. The transmission of values and knowledge develops empathy and social responsibility; discovers the world around them; the magazine is a healthy alternative to the consumption of digital devices. The content of magazines for children and adolescents in our country contributes to the harmonious development of young generations, but this content must be constantly adapted to the needs and habits of young generations of children.*
Keywords: *magazine, children's theme, cognitive development, teenagers.*

Introducere

Fiind una din cele mai vechi forme ale presei scrise, revistele continuă să-şi păstreze însemnătatea în sistemul contemporan al mijloacelor de informare în masă. Revistele oferă posibilitatea pentru generalizări teoretice şi concluzii ştiinţifice, ana-

liza fenomenelor istorice din punctul de vedere al intereselor societăţii contemporane, dar și exercită un rol incontestabil în educarea și culturalizarea maselor. Potrivit cercetătoarei Stepanov G [1, p.5] „Mass-media este o forţă care apropie, unifică şi dă coerenţă indivizilor sociali și colectivităţilor din lumea modernă, pentru că produce în același timp aceleași mesaje, pe care le distribuie categoriilor foarte variate de public din spații la fel de diferite și ele.”

Datorită conținutului teoretic, revistele participă la formarea concepţiilor cititorilor în diferite domenii ale vieţii și asupra diferitor categorii de cititori, asigură necesităţile lor culturale, ştiinţifice, profesionale, de relaxare. Revista își exercită influenta într-o perioadă de timp mai îndelungată, în comparație cu ziarul. Rezultă două caracteristici esențiale: importanța prezentării grafice, inclusiv utilizarea culorilor, și rolul comentariilor. Aceste aspecte reflectă un public distinct, o tematică specifică și funcții diferite.

Publicațiile tipărite își evidenţiază, în mod curent, originalitatea, mai ales în abordarea temelor de actualitate. În astfel de contexte, devine vizibilă perspectiva editorială a fiecărei publicații, reflectată în modul de ierarhizare și titrare, selecția și organizarea evenimentelor, stilul de ilustrare, spațiul alocat și tonul comentariilor.

Realitatea demonstrează, şi istoria presei confirmă, că nici o publicație nu apare întâmplător, ci manifestarea deschisă şi hotărâtă de a exprima, în circumstanţe generate de un anumit context politic şi social şi chiar economic, un anumit mod de a înţelege şi de a interpreta diverse fenomene şi evenimente ale societăţii într-o manieră proprie. Având în vedere că fiecare publicație se adresează unui anumit segment de cititori, cu scopul de a-i informa, de a-i orienta şi, în acelaşi timp, de a-i forma. Fiecare publicaţie reprezintă un act polemic, are o atitudine critică, o tentă de detaşare faţă de totalitatea publicaţiilor momentului, încercând să fie omologată ca o voce singulară, independentă. Publicaţia care lasă indiferent individul, cititorul, nu poate supravieţui.

Revistele pentru copii și adolescenți joacă un rol esențial în formarea tinerei generații, având un impact semnificativ asupra dezvoltării cognitive, emoționale și sociale. De-a lungul timpului psihologii și experții în sănătate mintală atenționează redacțiile publicațiilor pentru copii și adolescenți, precum și părinții acestora, cu privire la accesul copiilor la diferite desene, fotografii, texte, care ar avea un impact negativ asupra stării emoționale și psihicului celor mici. Specialiștii din domeniu accentuează importanța monitorizării și gestionării atente a expunerii copiilor și adolescenților la conținutul media, pentru a preveni eventualele efecte negative asupra dezvoltării lor.

Context

Dacă o revistă reușește să capteze atenția publicului țintă în epoca digitalizării, aceasta reprezintă o reușită pentru ea, această media de comunicare, dar și pentru viitorul tinerelor generații.

Revistele oferă numeroase beneficii tinerelor generații, printre care se numără stimularea lecturii și îmbogățirea vocabularului. Conținutul adaptat vârstei ajută la îmbunătățirea competențelor lingvistice și la formarea unui obicei de lectură.

În Republica Moldova, există mai multe reviste dedicate copiilor și adolescenților, reviste care contribuie la dezvoltarea lor educațională și culturală. Iată câteva dintre aceste reviste pentru copii: „Ghidușii”, „Spiridușii”, „Tropa și Trop”, reviste pentru copii și adolescenți: „aMic”, Revista „NOI”, „Alunelul”, „Roua stelară”. Un obiectiv important pentru redacții ar fi să selecteze texte adecvate nivelului de înțelegere și intereselor fiecărei grupe de vârstă, includerea acestor texte în rubrici separate pentru categoria de vârstă vizată, astfel ca aceste categorii de copii să asimileze informațiile într-un mod natural, nefiind forțați. Nu toate alegerile făcute de adulți pentru dezvoltarea intelectuală și fizică a copiilor sunt neapărat benefice pentru aceștia. Or, studiul realizat de către OMS (Organizația Mondială a Sănătății) și UNICEF(Fondul Internațional de Urgență al Națiunilor Unite pentru Copii) în anul 2020

[2, accesat 20.03.2025] vine cu niște concluzii îngrijorătoare, pentru a oferi protecție copiilor, autorii independenți din cadrul Comisiei îndeamnă la o nouă mișcare globală cu și pentru copii, deoarece la nivel mondial, copiilor nu li se oferă o viață sănătoasă și un mediu sigur pentru viitor, acest deziderat trebuie luat în calcul și în momentul conceperii unei publicații pentru copii.

Dezvoltarea gândirii critice și a creativității copiilor și a adolescenților are loc datorită articolelor educative, a jocurilor și poveștilor care stimulează imaginația și încurajează copiii să își exprime ideile. Astfel de articole includ texte despre și din literatură, știință, istorie, tehnologii, inovații scrise într-un mod accesibil adaptate vârstei cititorilor. Adolescenții au acces la informații relevante despre știință, cultură, tehnologie și probleme sociale, astfel fiind informați despre lumea înconjurătoare. În studiul Modalități de dezvoltare a gândirii critice la școlarii de vârstă mică, autoarea Balercă V. menționează precum că schimbările rapide ale societății, dinamica ei ne determină tot mai mult să conștientizăm că elevii pe care îi formăm trebuie să aibă capacitatea de a selecta doar informațiile esențiale pentru ei care corespund intereselor personale [3, p.26].

Transmiterea valorilor și a cunoștințelor prin intermediul conținutului din reviste pot promova empatia și responsabilitatea socială prin conținut educativ și exemple

pozitive. Articolele despre bunătate și solidaritate precum sunt exemple ale copiilor și adolescenților implicați în campanii de donare, voluntariat și impactul acestuia asupra societății; interviuri cu tinerii activiști pentru mediu, pentru drepturilor copiilor, pentru acces gratuit la educație; rovocări precum „Ora pământului”, „Stop risipei alimentelor”, „Fă o faptă bună”, „Îmbrățișează un prieten” etc.; istorioare despre prietenie, toleranță și acceptare, personaje care învață lecții importante despre respect, colaborare și curaj; faturi despre reciclare, economisirea resurselor și protejarea naturii. Prin acest tip de conținut educativ, publicat pe paginile revistelor pentru copii și adolescenți, aceștia copiii și adolescenții învață nu doar informații noi, ci și valori esențiale pentru o societate mai bună.

Prin expunerea constantă la un limbaj variat, tinerii învață noi cuvinte, expresii și structuri gramaticale, ceea ce contribuie la dezvoltarea unui vocabular bogat și la îmbunătățirea abilităților de comunicare orală și scrisă. Cărțile, revistele și materialele digitale adaptate vârstei atrag copiii prin prezentarea vizuală atractivă și prin conținutul interactiv, motivându-i să descopere plăcerea lecturii. Această expunere timpurie la lectură le formează un obicei care poate deveni o pasiune pe termen lung, având efecte pozitive asupra performanțelor lor academice și asupra dezvoltării personale.

Concluzii

Dacă facem trimitere la autodefinirea revistelor din Republica Moldova care au ca public țintă această categorie de consumatori, deducem următoarele aspecte importante. Multe reviste din țara noastră sunt orientate spre ambele categorii de public, ca exemplu ar fi revista „Florile Dalbe” „aMic” , „Revista NOI” care se autodefinesc drept reviste pentru copii și adolescenți sau revista „Tropoțel și Tropoțica” care este adresată școlarilor și preșcolarilor. O publicație orientată atât spre copii, cât și spre adolescenți ar trebui să aibă conținutul adaptat vârstei. Potrivit Organizației Mondială a Sănătății (OMS) copilaria începe de la naștere și se termină la 12 ani, pe când adolescența este de la 13 până la 18 ani, variază ușor în funcție de dezvoltarea fizică și psihologică, acest fapt este esențial în atragerea consumatorului de presă, ceea ce este interesant pentru copii de șase ani nu poate fi la fel de atractiv și pentru adolescenții de 13-18 ani. Chiar și atunci când revistele au rubrici adaptate vârstelor oricum nu atrag adolescenții să citească acest gen de reviste.

Concluziile ar fi că redacțiile să divizeze conținuturile în reviste separate, deoarece aceste reviste ar fi o alternativă sănătoasă la consumul excesiv de emisiuni TV. Lectura revistelor poate echilibra timpul petrecut pe dispozitive digitale și contribui la o dezvoltare armonioasă. Revistele, prin felul lor de a fi, nu sunt doar

o sursă de divertisment, ci și un instrument valoros pentru educație și formarea generațiilor.

Copiii și adolescenții nu mai citesc reviste, așa cum o făceau acum trei decenii, din mai multe motive, printre care concurența puternică a mediului digital, accesul la informație prin internet și rețele sociale, precum și schimbarea preferințelor de consum media. În era tehnologiei, atenția lor este atrasă mai degrabă de conținut interactiv, vizual și dinamic, decât de formatul tradițional al revistelor. Totodată, lipsa unor publicații adaptate intereselor lor actuale și ritmului rapid al vieții moderne contribuie la scăderea popularității acestora.

Referințe bibliografice:

1. STEPANOV, G. Jurnalismul social: aspecte definitorii. Chișinău: CEP USM, 2015. 264 p.
2. OMS-UNICEF. La nivel mondial, copiilor nu li se oferă o viață sănătoasă și un mediu sigur pentru viitor. Disponibil: https://www.unicef.org/romania/ro/comunicate-de-pres%C4%83/oms-unicef-lancet-la-nivel-mondial-copiilor-nu-li-se-ofer%C4%83-o-via%C8%9B%C4%83-s%C4%83n%C4%83toas%C4%83-%C8%99i?utm_source=chatgpt.com(Accesat: 20.03.2025)
3. BALERCĂ, V. Modalități de dezvoltare a gândirii critice la școlarii de vârstă mică. Studia Universitatis Moldaviae, 2022, nr. 5(155).
4. BERTRAND, C-J. O introducere în presa scrisă şi vorbită. Iaşi, 2001.
5. CERNAT, M. Conceperea şi elaborarea ziarului. Bucureşti, 2002.